

З ДНЕМ ПЕРЕМОГИ!

РЕКВІЄМ ХВИЛИННОЇ ТИШІ

Серед плетива суети,
Серед справ повсякденної влади,
Серед поспіху нашого,
такого занадто звичного
Зупиніться в цей день святий –
Бачте? Досі гріється мати
Біля возника пам'яті...
незагасимого...
вічного...
Посхиляли знамена
Шовкові чуби,
затужили...
Замовчали вітри...
у сонця обличчя задумане...
Тихше – тиша.
Горло перехопило
Непідвладними часу
і пострілам нелюді
думами...
Їх – десятки мільйонів...
Найкращих, найкрасивіших!..
Аж десятки мільйонів...
Мільйонів!.. Вдумайтесь, люди!
Замовчіть магнітоли, мотори,
Послухайте тишу...
Ми живі, а Їх...
вже ніколи не буде...
Ми – живі,
бо ВОНИ
заплатили СОБОЮ без торгу.
Тихше...
В день цей
ВОНИ заслужили
на тиху хвилину.
Віддамо
ну хоча б цю мізерну
крихітку боргу,
Бо наш борг,
наче Всесвіт – важкий,
незбагнений,
безмірний...
Живемо,
бо ВОНИ віддали нам весну
без вагання...
Ці десятки мільйонів,
із тілом землі нерозмежені...
Тихше – тиша...
Священна хвилинка мовчання...
Тихше – тиша болюча
звучить для живих
попередженням.

Людмила ГНАТЮК

СТОЛИЦЯ ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ

Масштабне святкування Дня Перемоги 9 травня розпочалось із церемонії підняття Державного прапора України за участю міністра оборони Павла Лебедева.

О 10.00 відбувся ритуал Пам'яті – покладання квітів до могили Невідомого солдата у парку Вічної Слави, а також до пам'ятника героям-танкістам, стели Перемоги, пам'ятника генералу армії Миколі Ватутіну, за участю очільників держави та громадськості.

Об 11.00 на головній площі країни було розпочато творчий марафон, який тривав протягом усього дня, де виступали колективи з усіх областей України.

О 19.15 зазвучав ансамбль пісні й танцю Збройних сил України. Продовжили святкову програму танцювальні композиції Національного ансамблю танцю України ім. П. Вірського, а також концерт народної артистки України Ірини Білик.

У Національному палаці мистецтв «Україна» для ветеранів війни та праці, представників громадськості з регіонів країни пройшов урочистий концерт зірок української сцени.

Епіцентром тематичних подій у столиці цього року стала територія Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни». Саме там відбулась церемонія запалення вогню Слави та покладання гірлянд військової слави «Вклонімося великим тим рокам!», а також концертна програма «Пісні Перемоги».

Завершилось святкування Дня Перемоги грандіозним феєрверком!

ВОНИ МАЛЮВАЛИ ЗА БАТЬКІВЩИНУ

«Батьківщина-мати кличе!» (1941) М. Тоїдзе, «Нещадно розгромимо і знищимо ворога!» (1941) Кукринісвіс, «Воїн Червоної Армії, спаси!» (1942) В. Корецького. Це – назви найвідоміших радянських плакатів часів Великої Вітчизняної.

Вже у перші дні війни на вулицях Києва з'явився сатиричний плакат З. Толкачова «Ой, і буде морда бита Гітлера-бандита». «На бій, слов'яни!» – так називалася хрестоматійна робота В. Касіяна. Його плакати так подобалися людям, що ними прикрашали будинки та хати. Касіяну ж належала ідея застосовувати у плакатах вірші Тараса Шевченка.

Часто художники використовували у своїх роботах реальні епізоди. Так, в основу плаката А. Кокорекина «За Батьківщину!» був покладений подвиг матроса Ємельченка, одного з героїв оборони Севастополя. В. Іванов у роки Великої Вітчизняної війни створив понад сто плака-

тів і «Вікон ТАРС»! Це знамениті: «Вперед на Захід!», «П'ємо воду з рідного Дніпра. Будемо пити з Пруту, Німану і Бугу!», «Ти повернув нам життя»...

Тож внесок українських художників в ідеологію Перемоги неоціненний!

МОВОЮ ТАНЦЮ

До Дня захисту дітей 1 червня 2013 року в Національній опері України імені Тараса Шевченка за підтримки Міністерства культури України відбудеться гала-концерт театру «Молодий балет Києва» та Культурного центру «Кияночка».

Сучасний балет «Кармен-street» мовою танцю розповість про проблеми сучасної молоді.

Буде можливість побачити найкращі номери класичної, сучасної та народної хореографії.

Вже кілька років поспіль це свято є радістю не тільки для дітей, але й нагадує дорослим, що діти потребують підтримки.

У програмі гала-концерту фрагменти з балетів: «Марна пересторога», «Лускунчик», «Дон Кіхот», гранд-па з балету «Пахіта», народна та сучасна хореографія.

Головний балетмейстер-постановник – заслужений артист України Євген Кайгородов.

Художні керівники проекту – Галина та Дмитро Кайгородови, заслужені працівники культури України.

СВЯТО ВЕСНИ В ДОНЕЦЬКУ

З 13 до 18 травня Столиця Донбасу Донецьк прийматиме гостей із різних країн світу й радуватиме шанувальників сучасної академічної музики цікавими концертними програмами. Управління культури і туризму Донецької облдержадміністрації, Донецька організація Національної спілки композиторів України й Донецьке обласне відділення Національної всеукраїнської музичної спілки

започатковує щорічний Відкритий міжнародний конкурс-фестиваль сучасного мистецтва «Donbas Modern Music Art». У ньому візьмуть участь молоді композитори віком від 7 до 35 років не тільки з України, а й держав Європи та Азії. На гостей і учасників чекає насичена фестивальна програма, а також екскурсії містом, майстер-класи, презентації, круглі столи. Цьогоріч фестиваль пройде вперше. Поки що це – єдиний такий форум на сході України.

НА КАННСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ ПРАЦЮВАТИМЕ УКРАЇНСЬКИЙ ПАВІЛЬЙОН

15–26 травня у рамках Каннського кіноринку на Міжнародному кінофестивалі шостий рік поспіль працюватиме Український національний павільйон.

Цьогоріч організатор Українського національного павільйону – Державне агентство України з питань кіно спільно з Національним центром Олександра Довженка. Упродовж роботи Каннського кіноринку буде представлено проекти, що перебувають на стадії розробки, а також завершені кінороботи. У павільйоні працюватимуть представники дистриб'юторських та продакшн-компаній, а також незалежні режисери та продюсери. Відбудуться презентації українських міжнародних фестивалів.

«МИХАЙЛО КОЦЮБІНСЬКИЙ: 100 ЛІТ ПАМ'ЯТІ»

Літературно-музична композиція під такою назвою присвячена сотим роковинам від дня смерті видатного українського письменника і громадського діяча М. М. Коцюбинського. Її яскраво відтворили на сцені Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм, підтвердивши правдивість крилатого вислову, який прозвучав у пролозі програми: «Для геніїв немає забуття. Геніям судилося безсмертя!»

У цілому програма побудована на уривках із творів Михайла Коцюбинського та народних піснях другої половини XIX століття, майстерно продекларованих акторами обласних театрів (молодіжного та музично-драматичного) і проспіваних академічним ансамблем «Сіверські клейноди» філармонійного центру.

Перед глядачами постав колоритний «художній портрет» епохи Коцюбинського, національний характер людини-сонцепоклонника, яка прагне високих ідеалів.

Михайло Грушевський писав: «Коцюбинський служив національним інтересам свого народу. Він був дійсно одним із визначних будівників нової України, і з цього погляду є справжньою постаттю, котрій належить визнання і оцінка в історії нашого національного життя».

ІХ КИЇВСЬКА МІЖНАРОДНА КНИЖКОВА ВИСТАВКА

16–19 травня у столиці в Українському домі проходитиме ІХ Київська міжнародна книжкова виставка.

Чотири дні поспіль відвідувачі знайомитимуться з кращими зразками книжкової продукції, випущеної вітчизняними та зарубіжними видавництвами. На виставці ви знайдете художню, наукову, навчальну, історичну, краєзнавчу, музичну, дитячу літературу на будь-які смаки та уподобання.

За традицією триватиме благодійна акція «Особливі книжки – для особливих дітей», за результатами якої зібрані кошти будуть направлені на видання та придбання підручників та художніх книжок шрифтом Брайля.

Відвідувачів зустрічатиме «Літературний салон», де охочі поспілкуються як з відомими письменниками сучасності, так і з молодими талановитими початківцями на літературній ниві. У «салоні» щодня проходитимуть цікаві презентації книжкових новинок, літературні зустрічі, круглі столи, семінари, художні автографесії, відкриті дискусії з питань мистецтва книги та проблем книговидання.

XIV ВСЕУКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА-ФОРУМ «УКРАЇНСЬКА КНИГА НА ОДЕЩИНІ»

Міністерство культури України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, ДНУ «Книжкова палата України ім. І. Федорова», Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького за підтримки Одеської обласної державної адміністрації, Одеської обласної та міської рад на виконання Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні», обласної цільової програми «Культура Одещини – 2012–2015 роки» 6–8 червня 2013 року проводять XIV Всеукраїнську виставку-форум «Українська книга на Одещині».

Програма виставки передбачає широкий спектр інформаційно-рекламних заходів: презентації нових видань, видавничих проектів; конференції, зустрічі з видавцями тощо.

Виставці-форуму традиційно передують конкурс читачьких рецензій на книжкові новинки, які побачили світ у вітчизняних видавництвах у 2012–2013 роках.

Планується проведення конкурсу «Краща книга виставки-форуму 2013 року». Приймаючи естафету попередніх виставок, програма XIV Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» передбачає проведення виїзного свята української книги в м. Іллічівську Одеської області, благодійної акції – передачі книг у бібліотеки міста.

«ГАЛИЦЬКА БРАМА» ЧЕКАЄ ГОСТЕЙ

19 травня в Музеї народної архітектури та побуту Прикарпаття Національного заповідника «Давній Галич» відбудеться фольклорний музейно-туристичний фестиваль «Галицька брама».

Організатори готують для гостей презентацію цікавих експонатів із музеїв Прикарпаття, виставку-ярмарок виробів у «містечку майстрів», демонстрацію українського народного одягу, театралізовані фольклорні дійства у історичних садибах, мистецький водограй талантів аматорських колективів, вогняне шоу і ще багато цікавого та приємного.

Під час фестивалю буде проведено скульптурний пленер «Галичу – 1115 років».

Леонід Новохатько: «Державна комісія у Казахстані затвердила проект пам'ятника Т. Г. Шевченку в Астані»

У Києві відбулись Дні культури Республіки Казахстан в Україні.

Міністр культури України Леонід Новохатько та міністр культури та інформації Республіки Казахстан Кул-Мухаммед Мухтар Абрарули підписали Протокол намірів щодо спільного українсько-казахстанського відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка в рамках проведення Днів культури України в Казахстані в 2014 році.

Леонід Новохатько повідомив, що міністр культури Казахстану на засіданні Державної комісії з питань пам'ятників та монументів у Республіці Казахстан затвердив рішення про встановлення пам'ятника Т. Г. Шевченку в м. Астана.

«Пам'ятник Кобзареві буде виготовлений з бронзи та розміщений на гранітному постаменті. Композиція складатиметься з центральної фігури Кобзаря висотою 5 метрів 60 см та скульптурних композицій «Казахська сім'я» та «Сліпий кобзарь», створених за мотивами малюнків Тараса Шевченка. Ескізний проект пам'ятника розроблений скульптором Анатолієм Кущем», – підкреслив Леонід Новохатько.

Міністр зазначив, що в підписаному сторонами протоколі також передбачається в рамках спільного святкування 200-річчя

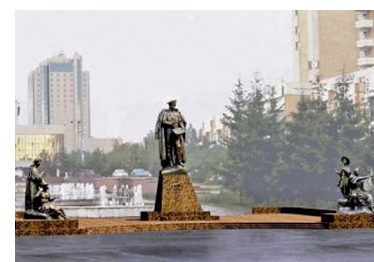

з дня народження Т. Г. Шевченка проведення Днів українського кіно в кінотеатрах Астани і Алмати з демонстрацією документальних і художніх стрічок про життя і діяльність Великому Кобзаря.

У Київському національному академічному театрі опери відбувся урочистий концерт з нагоди відкриття Днів культури Республіки Казахстан в Україні, в якому брали участь

Казахстанський державний академічний оркестр народних інструментів ім. Курмангази, балетна труппа Національного театру опери та балету ім. К. Байсейітові та солісти казахстанських театрів.

Крім того, казахстанська делегація відвідала Національний музейний комплекс «Мистецький Арсенал», Національний музей історії України та Національний музей народної архітектури та побуту України.

Вулиця Пушкінська розквітла піснями

6 травня проминуло 10 років, як завершив своє земне життя Герой України, народний артист СРСР, України, лауреат Шевченківської премії, почесний громадянин Києва, видатний композитор і громадський діяч Олександр Іванович Білаш.

Квітами і піснями напередодні цієї сумної дати, а саме 29 квітня, розквітла вулиця Пушкінська, де жив і творив митець, бо держава і громада вшанували пам'ять про незабутнього Білаша відкриттям

меморіальної дошки (автор Тарас Мельников).

Теплі, щирі слова і хвилюючі згадки про співпрацю звучали з вуст творчих побратимів композитора: Бориса Олійника, Дмитра Павличка, Івана Драча, Анатолія Мокренка, який заспівав рідні для всіх українців «Два кольори»...

Звучали пісні на музику Олександра Івановича у виконанні тріо «Либідь», українського народного хору ім. Станіслава Павлюченка, які підхоплювались присутніми на урочистостях шанувальниками творчості незабутнього Олександра Білаша.

На урочистому відкритті були присутні й мали слово: ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Володимир Рожок, голова Національної спілки композиторів України Ігор Щербаков, диригент Національної опери України ім. Т. Г. Шевченка Іван Гамкало.

Підхоплювали кожен пісню своїми прекрасними голосами сивочолі, всім відомі учасники славетного квартету «Явір» Володимир Дідух та Валентин Реус. Натхненно читала батькові поезії Олеся Білаш.

Намагались приховати щирі світлі сльози схвилювані ветерани українського радіо Клавдія Войтех та Віра Горбатюк, які

А. Мокренко співає «Два кольори»

Виступ В. Рожка

На відкритті меморіальної дошки

одними з перших давали в ефір Білашеві твори.

Справжнім святом слова і пісні було відкриття меморіальної дошки геніального композитора, який завжди житиме в бронзі по вулиці Пушкінській, 8.

Людмила ГНАТЮК
Фото Анатолія СЕЛЕНТІЯ

Свідок художника

«Встать! Страна велит нам почести воздать великим мертвецам Аджимушкай.» Рядки з відомого вірша Іллі Сельвінського «Аджимушкай», написаного в 1943 р. по «гарячих слідах» подій в Аджимушкайських каменоломнях, колись цитували мільйони. В сучасній Україні, у Керчі, з не меншим пієтетом і сьогодні ставляться до спадщини ще одного «співака Аджимушкай» – художника Миколи Бута (21 квітня 1928 – 17 листопада 1989). Втім, шанувальників творчості цього майстра батального живопису і водночас найтоншого художника-психолога, більш ніж достатньо в різних містах і країнах колишнього СРСР...

Микола Якович Бут народився в Україні у невеличкому хуторі Погожа Криниця Сумської області в 1928 році. У 1934-му його родина переїхала до Таганрога. Жахи війни юний Микола переживав там же. Між тим, у віці 13–14 років він відчув потяг до мистецтва. Найбільше до смаку – напевне, «завдячувати» треба війні, – вже у юні роки художнику припав батальний живопис. Після Великої Вітчизняної Бут вступив до Ростовського художнього училища, де написав свій перший триптих «Боротьба українського народу за воз'єднання з Росією. 1648–1654 рр.»

Під час навчання він захоплювався драматичним мистецтвом. Одночасно, після училища, Бут

«Медестра Наталя»

«Чорноморець»

«Дитинство, обпалене війною»

поступив не тільки в Московський державний академічний художній інститут ім. В. І. Сурикова, а й в ГТІС. Однак між акторським мистецтвом і живописом художник вибрав останнє, хоча пізніше так і не зміг відповісти, чому. Через шість років, вже студентом Харківського художнього інституту, він змагався у конкурсі читців, перемога в якому давала можливість брати участь у Московському всесвітньому фестивалі молоді і студентів (1956). Він переміг не тільки на рівні області та республіки, а і потрапив на заключний всесоюзний тур у Москві, де посів друге місце і отримав срібну медаль. За підсумками цього конкурсу, Микола Бут був окремо запрошений в Київський академічний театр ім. Івана Франка.

Але художник віддав перевагу... живопису! Його дипломна робота, присвячена захисникам Брестської фортеці, була помічена і рекомендована на виставку «40 років Збройних Сил СРСР». Автора полотна відзначили і запросили до студії військових художників ім. М. Б. Грекова (1958). Саме тоді її учасники шукали нові способи відтворення військових подій на полотні – і досвід та ідеї молодого «баталіста» виявилися більш ніж на часі.

У 1960-х рр. Бут був серед тих, хто відновлював панорами

«Бородінська битва». Але однією з його чільних тем на довгі роки став Аджимушкай. Після війни події, що відбулися на Керченському півострові були під забороною цензури, а сам Аджимушкай вважався ганьбою Радянської армії, «партизанщиною». Але поступово історична правда брала гору.

У 1960 році Микола Бут уперше побував в Аджимушкай, у каменоломнях. І вирішив написати картину про жертв війни. А у підсумку одна робота перетворилася на цикл художніх творів, безліч ескізів, замальовок. Тема Аджимушкай так зачепила Бута, що він створив цілий ряд полотен із красномовною назвою «Аджимушкай. 1942 рік». Загалом за життя Микола Якович написав про Аджимушкай понад 150 робіт.

«В ім'я життя»

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Бут Микола Якович народився в 1928 році на хуторі Погожа Криниця Роменського району Сумської області. У 1949 році закінчив Ростовське художнє училище імені М. Б. Грекова.

Із 1949 до 1953 рр. навчався в Московському державному художньому інституті імені В. І. Сурикова. У 1957 році закінчив Харківський художній інститут.

Із 1948 року – учасник мистецьких виставок.

У студії військових художників імені М. Б. Грекова з 1958 року. З 1978-го старший військовий художник студії військових художників імені М. Б. Грекова.

Член Спілки художників СРСР з 1964 року. У 1968-му йому присвоєно почесне звання «Заслужений художник РРФСР». У 1980 році – почесне звання «Народний художник РРФСР», в 1982-му – почесне звання «Заслужений діяч мистецтв Чечено-Інгушської АРСР».

У 1968 році за участь у відтворенні панорами Ф. Рубо «Бородінська битва» (1967) удостоєний золотої медалі імені М. Б. Грекова. У 1972 році присуджена премія імені Віта Неєдли (ЧССР) за цикл картин «Словацьке національне повстання». У 1975 році нагороджений дипломом Академії мистецтв СРСР за цикл картин «Героїчна морська піхота». У 1976-му присуджена золота медаль Академії мистецтв СРСР. В 1979 році удостоєний Державної премії Української РСР імені Т. Г. Шевченка за діораму «Битва за Дніпро (Форсування річки Дніпро біля села Військове у 1943 році)» (1975).

У 1982 році нагороджений Почесною медаллю Радянського фонду миру.

Картини з цієї серії успішно виставлялися на мистецьких виставках у Москві, Одесі, Донецьку, Севастополі та Сімферополі. У Керчі експозиції виділили приміщення на другому поверсі церкви, будівля якої тоді належала Керченському історико-археологічному музею. Із 1968 року цикл картин Бута взагалі прописався у місті, а в 1985-му до Дня Перемоги виставка мала вже власне приміщення на вулиці Театральній в Картинній галереї.

Своєрідність полотен художника, відзначає у присвяченій йому статті заслужений працівник культури Республіки Крим, завідувача картинною галереєю Керченського державного історико-культурного заповідника Лідія Лазенкова, полягає, насамперед, у тому, що в них практично ніколи не зображується момент сутички протиборчих сторін, а фігуративний образ ворога на полотнах взагалі відсутній. Сюжети чітко визначені реаліями життя і боротьби гарнізону: підготовка до бою («На завдання», 1966); очікування бою («Засідка», 1968); завершальні миті бою («Остання граната», 1962; «В ім'я життя», 1963;

«Останній рубіж», 1965); сцени клятви вірності на могилах загиблих товаришів («Скорботна хвилина», 1965; два варіанти картини «Клятва», 1965–1967 і 1974–1978).

Тема війни, запеклість бою передаються не зображенням військового змагання – автор робить акцент на психологічному стані героїв-учасників. Звідси його любов до портрета, наприклад, триптих «Аджимушкайці», 1964; «Вартовий», 1963; «Аджимушкайська Альоношка», 1966; «Дитинство, обпалене війною», 1965; «Командир морської піхоти», 1974, портрети керівників оборони. Сам Бут писав: «Ми – художники, зобов'язані залишити свідчення про бачене і пережите поколінням, які знають і будуть знати про війну з книг, картин і кінофільмів. Вони повинні знати і тих, хто, сам пухнучи від голоду, годував і одягав солдата Перемоги, і якою ціною вона здобута, скільки страждань, крові, життів вона коштує. Цих людей, що дали нам велике щастя жити вільно, кожен повинен знати в обличчя і поіменно. В цьому я вбачаю свій художницький і громадянський обов'язок!»

Напередодні Дня Перемоги Євпаторійський краєзнавчий музей поповнився новими експонатами на військову тему. Художник-аматор О. Чернишов подарував музею два своїх пейзажі «Торпедна атака Героя Радянського Союзу М. О. Токарева» і «Вихід з атаки». На них відображені події останнього повітряного бою генерал-майора Токарева 30 січня 1944 року в небі над Євпаторією.

Цінним є те, повідомляє Український центр розвитку музейної справи, що ці два полотна написані не просто талановитим художником-аматором, а і військовим льотчиком, який до тонкощів знає літак, був очевидцем

І довше за вік триває бій...

Батальні пейзажі

повітряного бою. Ймовірно, професійний художник за бажання написав би ці полотна більш мальовничо, проте навряд чи хто інший зміг би відобразити ці сюжети так переконливо, правдиво і документально точно.

За його власним зізнанням, іще 16-річним хлопцем Олександр Чернишов разом із своїм другом Володею Голошко стали очевидцями подвигу Токарева. Вражений побаченням, на місці трагедії юнак дав клятву стати льотчиком. Кадровий офіцер, полковник, льотчик 1-го класу Чернишов налітав близько

4000 годин, в якості пілота бомбардувальника стратегічної авіації виконав 109 польотів на заправку, з них – понад півсотні нічних.

Олександр Олександрович – автор п'яти книжок «Сторінки великого шляху», талановитий художник-аматор. Його роботи експонувались на різних виставках, знаходяться в приватних колекціях міст України, країн СНД, а також Франції, Німеччини, Польщі. Наукові співробітники музею тепло подякували Олександру Олександровичу Чернишову за дар, побажали міцного здоров'я та успіхів у творчості.

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

НОВИНИ

ВОКАЛЬНІ ШЕДЕВРИ
В БУДИНКУ АКТОРА

Солістка Національної опери України, лауреат міжнародних конкурсів Марія Кононова (сопрано) дала у Будинку актора сольний концерт із назвою «Шедеври вокальної музики».

Марічку Кононову я знаю давно: як талановиту віолончелістку, допитливу дослідницю, яка успішно захистила кандидатську дисертацію з непростюю темою «Ідеальне та еталонне в системі категорій музично-виконавського мистецтва». Слухала я раніше й вокальні виступи Марії Кононової, але, ніде правди діти, сприймала їх радше як юнацьке прагнення випробувати себе

ще в одному жанрі... Думка змінилася, коли я дізналася, що Марія Кононова стала стажисткою Національної опери України. І ось дебют: «повнометражний» сольний концерт на два відділи. Вельми складна, драматургічно гарно побудована програма: класичний Джузеппе Верді, карколомний Джоаккіно Россіні, романтики XIX століття (Ференц Ліст, Франц Шуберт, Едвард Гріг, Антонін Дворжак), модерний Габріель Форе, опереткова класика (Франц Легар), українські народні пісні... Перед нами постала зріла, абсолютно самодостатня співачка. Голос якої – багатий і насичений – звучав рівно й могутньо, особливо в середньому регістрі. Потрясаючим був і зовнішній вигляд красуні – чотири запаморочливі сукні, зі смаком дібрана біжутерія, доречний макіяж.

До участі в своєму концерті Марія залучила друзів по alma mater – Національній музичній академії України імені Петра Чайковського: Михайла Гуменного-Петрівського (баритон), з яким дуже артистично виконала кілька дуетів, Назарія Фещака (фортепіано), котрий вишукано зіграв два Трансцендентні етюди Ференца Ліста, та Олександра Пірієва (віолончель) з «Мелодією» Мирослава Скорика в авторському аранжуванні для соліста. Тож загалом концерт пройшов, що називається «на одному диханні».

Молоді, амбітні, вже дуже досвідчені концертанти, гарні музиканти – всі вони вкотре засвідчили колосальний потенціал української музичної культури та її конкурентоздатність на світовому музичному ринку. Залишається лише привітати виконавців із чудовим виступом і побажати їм якнайповнішої реалізації своїх талантів.

Ірина СІКОРСЬКА

Слава і гордість світової культури

Україна відзначає 140-річчя від дня народження Сергія Рахманінова.

Святкування розпочалися наприкінці березня відкриттям Міжнародного фестивалю «Сіверські музичні вечори», ініціатором якого став головний диригент Чернігівського симфонічного оркестру Микола Сукач. Чернігів передав естафету проведення урочистостей Харкову, де стартував XV Міжнародний фестиваль-конкурс «Сергій Рахманінов та українська культура», у рамках якого відбулися VII Міжнародний конкурс вокалістів імені Івана Алчевського «Алчевський-дебют» і X Міжнародний науково-теоретичний симпозиум «Сергій Рахманінов: на зламі століть». Фестиваль проводився за підтримки Міністерства культури України, Харківської обласної державної адміністрації, Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», Благодійного фонду на честь сім'ї Алчевських і Генерального консульства Російської Федерації у Харкові.

Фестиваль «Сергій Рахманінов та українська культура» заснований 1998 року, і відтоді щороку харків'яни й гості міста мають змогу слухати виступи відомих музикантів світу і насолоджуватися чарівними

Маті Пальм

голосами конкурсантів. Фестиваль внесено до всесвітнього реєстру Рахманіновських фестивалів і прийнято до Всесвітнього рахманіновського товариства, очолюваного Володимиром Ашкеназі у Лондоні.

Цьогоріч шановане журі очолив народний артист Естонії, професор вокального факультету Академії музики Естонії Маті Пальм. Співголовою журі став народний артист України, професор кафедри сольного співу Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Олександр Востряков. Серед членів журі – заслужений діяч мистецтв України, професор Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського Людмила Цуркан, професор

Московської консерваторії, заслужений артист Росії Андрій Писарев, генеральний директор конкурсу і засновник цього фестивалю, заслужений діяч мистецтв України, професор Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» Лариса Трубнікова.

За традицією фестиваль відкрили виступи членів журі та лауреатів конкурсу вокалістів минулих років. У день народження композитора Андрій Писарев виконав його неперевершені шедеври – Концерт № 2 для фортепіано з оркестром і «Рапсодію на тему Паганіні». «Варіації на тему Кореллі» зіграв того вечора лауреат престижних конкурсів імені Володимира Крайнева, Володимира Горовиця, Петра Чайковського український піаніст Дмитро Онищенко.

Концерт із творів Чайковського, Россіні, Моцарта, Лисенка, Верді та Брамса спільно з оркестром Харківської філармонії провів диригент зі США Дін Вайтсайд за участі американських солістів – піаніста Тараса де Сіна та співачка Степана Баркі. Гурти «Три плюс два», «Музичний сувенір», «Слобожаночка», «Акорд», «Ярмарок», «ЦІМ Бан До і Ко», «Весела банда», а також арфістка Іріада Побережна й піаніст

Ільдар Ханнанов (США), український органіст Станіслав Калінін представили вельми неординарну програму з творів Рахманінова, Леонтовича, Глинки, Чайковського, Прокоф'єва. Слухачі мали можливість оцінити найнесподіваніші поєднання арфи, органа, фортепіано, різних народних інструментів, включаючи балалайку та баян. А твори Рахманінова звучали у поп-фольк-джазових інтерпретаціях.

Та найцікавішим видався конкурс вокалістів імені Івана Алчевського. До участі у змаганні було допущено 25 вокалістів з України, Росії, Естонії та Китаю. Як відзначив голова журі Маті Пальм, рівень учасників був досить високим. Майже усі призові місця дісталися українцям: Гран-прі одержала Ольга Юрина (Харків), першу премію вибороли Олена Гузь (Харків) та Олександр Безай (Київ). Другу – розділили кияни Олена Строя, Алла Кобякова, Роман Побойний і харків'янин Микита Маринчак. Третьою премією нагороджені кияни Алла Потоцька, Денис Жданов і конкурсантка з Естонії Яна Бойко. Дипломантами стали українці Катерина Ілюшкіна, Костянтин Новиков і представник Китаю Тан Чжанчен.

Володимир СУБОТА, Харків

Нордична воля і південний темперамент

Ніклас Віллен

У квітні одеські меломани приймали гастролерів – диригента Нікласа Віллена (Швеція) і співачку Джину Пулу (Греція). Програму концерту, що включала твори італійських композиторів Джакомо Пуччіні, Отторіно Респігі та шведського романтика Людвіга Нормана, вони виконали спільно з Національним одеським філармонічним оркестром.

Наші гості досить комфортно почувалися в Одесі. Прогулянки історичним центром міста, відкритість і доброзичливість одеситів, люб'язність адміністрації оркестру, моральна і фінансова підтримка Нікласа Віллена Посольством Швеції в Україні, – усе в сукупності створювало певний психологічний

комфорт. Надзвичайний і Повноважний Посол Швеції в Україні пан Стефан Гуллгрен був особисто присутній на концерті. Привітати землячку – Джину Пулу, прийшли й представники Одеської філії Грецького фонду культури. Тож, зрозуміло, яку відповідальність було покладено на артистів.

Як визнали наші гості під час прес-конференції, українська музика – класична і сучасна, їм так само не відома, як українцям твори Людвіга Нормана (1831–1885). Запрошення побувати в Одесі Ніклас Віллен отримав від художнього керівника і диригента одеського симфонічного оркестру Хобарта Ерла під час грецьких гастролей, у свою чергу запропонувавши взяти участь у запланованому концерті Джини Пулу, з якою познайомився в Афінах рік тому. Чудове, насичене, барвисте лірико-драматичне сопрано, здатність не тільки проспівати твір, але й пережити на сцені музичний образ, – усе це продемонструвала нам грекinya, виконуючи арії зі знаменитих опер Пуччіні «Манон Леско», «Богема», «Турандот», «Мадам Баттерфляй».

Розпочався концерт ніжною, ліричною «Симфонічною

Джина Пулу

прелюдією» Джакомо Пуччіні. Гранична зібраність, чіткі, стимулюючі й експресивні жести Віллена, надзвичайна вимогливість до себе і оркестру не залишали сумнівів, що маємо справу з професіоналом дуже високого класу. Він цікавий в роботі, чує кожного музиканта і оркестр в цілому. Принагідно зазначимо, що Ніклас Віллен свого часу був головним диригентом Північнонімецького філармонічного оркестру в Ростоці й головним запрошеним диригентом Королівського Стокгольмського філармонічного оркестру, а з 2010-го очолює оркестр Західнонімецького радіо в Кельні.

Перекладення однієї з частин Квартету № 5 Людвіга

Нормана для струнного оркестру диригент зробив сам. Він вважав своїм обов'язком познайомити українську публіку з найкращими зразками шведської класики. Твір шведського романтика, вихованця німецької музичної школи явив нам мужню лірику, сповнену північної стриманості, яка приховує могутній і гарячий темперамент.

У другій частині програми звучали симфонічні поеми «Фонтани Риму» (1916 р.) та «Пінії Риму» (1924 р.) Отторіно Респігі з «Римської трилогії», яка вважається вершиною творчості композитора. Трилогія нав'язана живописними творами з історії та видами Риму. Вона надзвичайно образна, ритмічно і тембрально різноманітна, естетично вишукана.

Четверта частина «Піній» – «Пінії Аппієвої дороги», з її пружними ритмами і нарастаючим пафосом, забезпечили концерту тріумфальний фінал. Бурхливі оплески переросли в овації. Ніклас Віллен підкорив одеситів. Багатолюдний зал Одеської філармонії вітав шведського диригента і оркестрантів стоячи.

Володимир КУДЛАЧ, Одеса

Пісня, що надію окриля

Музика ввійшла в його життя з раннього дитинства. Вона замінила брак батьківської турботи – той працював на відповідальних партійних і господарських постах, тож на сина часу практично не залишалось, і материнського тепла – рідна матуся померла, коли він був ще зовсім маленьким, а мачуха не дуже переймалась тонкою матерією душі свого пасинка. Тож і тікав зі старенькою сусідовою гармошкою, аби не сварили, чимдалі від домашньої рідні та грав, даруючи мелодії розквітлим соняхам у городі, задуманим вербам над замріяною невеличкою річечкою свого дитинства, а взимку, сховавшись від сварливої мачухи у погребку – зчорнілим від часу діжкам із квашениною і овочевим припасам.

Коли підріс – вийшов зі своєю гармошкою з «підпілля» і веселив у свята односельців, вечорами після трудового дня грав хлопцям і дівчатам на вечорниці. Так само собою визначився й вибір майбутньої професії: після школи вступив до Київського технікуму культосвітніх працівників. Здобувши освіту, до призову до війська встиг деякий час попрацювати завідувачим сільським клубом с. Шандра нині Миронівського району.

Справжнім дарунком долі вважає Анатолій Іванович Кульчицький те, що талановитого новобранця помітили і направили для проходження служби артистом ансамблю пісні й танцю Київського військового округу. Саме тоді майбутньому піснярю випала нагода спілкуватися з видатними композиторами І. Шамо, П. Майбородою, О. Білашем, які своїми порадами сприяли творчому зростанню молодого автора. Тоді ж познайомився з Борисом Олійником, і це знайомство переросло у більш як піввікову щирю приязнь та творчу співпрацю. За цей час А. Кульчицький, обраний членом президії Українського фонду культури, який очолює Борис Ілліч, написав кілька чудових циклів пісень на слова видатного поета нашого часу.

Після звільнення в запас музикант і композитор з гарними організаторськими здібностями керував на рідній Миронівщині районним Будинком культури і районним відділом культури, а рівно піввіку тому на запрошення ректора Білоцерківського сільськогосподарського інституту очолив культмасову роботу одного з найбільших аграрних вузів країни. За три десятиліття подвижницької діяльності аматорське мистецтво Білоцерківського

сільгоспінституту під його орудою набуло значного розвитку. А. Кульчицький як хормейстер створив вісім хорових і вокальних колективів, які в різні роки здобували звання лауреатів республіканських та всесоюзних конкурсів і фестивалів.

Належні умови для творчої роботи, підтримка керівництва, молодіжне середовище сприяли реалізації не лише організаторських здібностей, а й багатогранного творчого потенціалу митця. Він написав по-

київськими обласним управлінням культури та обласною бібліотекою для дітей; Володимира Дідківського «Штрихи до творчого портрета А. Кульчицького», курсові та конкурсні роботи студентів факультету лінгвістики Національного аграрного університету та учнів шкіл і гімназій області.

Закінчивши факультет журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, А. Кульчицький активно займається пропагандою пі-

яким автора поєднувала міцна дружба. Багато цікавого про видатного актора, письменника, режисера і сценариста передав Анатолій Іванович у впорядковану письменником Павлом Вольвачем книжку «Маршал Вінграновський», а про мистецьке життя давньої і вічно юної Білої Церкви – в історичну розвідку «Біла Церква. Шлях крізь віки».

Пам'ятними подіями в культурно-мистецькому житті не лише Білоцерківщини та Київщини, а й Чернігівської, Чернівецької, Вінницької, Миколаївської та інших областей України стали творчі вечори композитора і виконавця власних пісень. У столиці вони з успіхом пройшли у Жовтневому палаці культури, Національній філармонії, Українському домі, Будинку письменників, Національному університету будівництва та архітектури.

Самовіддана праця подвижника на культосвітній ниві одержала державне визнання. Він нагороджений Почесною грамотою та Грамотою Верховної Ради України, сімома медалями, удостоєний почесного звання «Заслужений працівник культури України». Громада Білої Церкви і Вишгорода за видатний внесок у пісенний літопис цих міст присвоїла А. Кульчицькому звання почесного громадянина, а вчора рада Білоцерківського національного аграрного університету – почесного професора.

Творчі здобутки члена Національної музичної спілки України відзначені преміями: Міжнародною ім. В. Винниченка за пісенну збірку «Як вересень уже я золотий» та Всеукраїнською літературно-мистецькою ім. І. Нечуя-Левицького за пісенну збірку «Пісні, як люди, мріють і живуть. 100 пісень». Він також є першим лауреатом Білоцерківської міської премії ім. І. Нечуя-Левицького за цикл пісень про рідне місто. В сімейному архіві поета-пісняря зберігаються десятки дипломів і грамот лауреата багатьох пісенних фестивалів та конкурсів колишнього СРСР і незалежної Української держави.

В одній із пісень Анатолія Кульчицького, який у ці дні відзначає своє 75-ліття з дня народження і піввіку творчої діяльності, є такі слова:

*Дзвенить, дзвенить у серці України
Та пісня, що надію окриля.*

Бринить вона, дзвінка й сонячна, у серці самого композитора, камертоном відлунуючи в серцях сотень і тисяч слухачів його талановитих творів.

**Анатолій ГАЙ, письменник,
голова Київського обласного
творчого об'єднання
«Культура»**

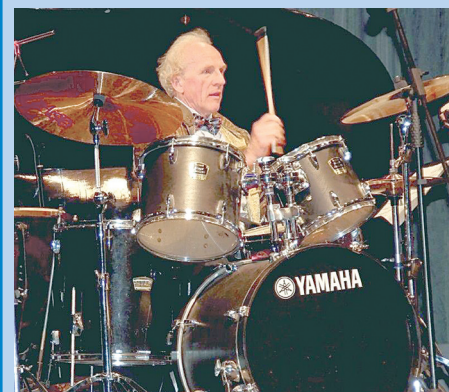
НОВИНИ

ОДЕСА ГІДНО ПРЕДСТАВИЛА УКРАЇНУ НА ВСЕСВІТНЬОМУ ДНІ ДЖАЗУ ЮНЕСКО

Коли минулого року з ініціативи Херби Хенкока ЮНЕСКО заснувало Всесвітній день джазу, Одеса негайно долучилася до цього свята. Цьогоріч в Одесі відбулися весняні концерти джазу в Золотій залі Літературного музею та Обласній філармонії, а 28 квітня у приміщенні Театру музкомедії одесити відзначили і Всесвітній день джазу.

Його головна мета, за словами засновників, «підвищення ступеня інформованості міжнародної громадськості про джаз як силу, що сприяє миру, єдності, діалогу і розширенню контактів між людьми». Ведуча вечора Олена Шевченко, відома багатьом за авторською програмою «Jazz Club» на радіо «Гармонія світу» 102 і 7 FM, лаконічно й образно представляла і коментувала кожен творчий концертний програми.

Відкрив імпрезу Одеський біг-бэнд, очолюваний Миколою Голощаповим – заслуженим працівником культури України, відомим джазменом, який понад три десятиліття очолює естрадно-джазове відділення Одеського училища мистецтв і культури імені Костянтина Данькевича. Цього разу в складі колективу поруч грали і нинішні студенти, і колишні вихованці маестро, що вже завоювали почесні відзнаки на міжнародних фестивалях, стали солістами оркестрів.

Порадував слухачів спільним виступом з біг-бэндом видатний піаніст Сергій Терент'єв. Він по праву вважається одним із найвиртuoзніших українських виконавців.

Родзинкою вечора став номер легендарного литовського музиканта сучасного джазу Володимира Тарасова. Він уперше презентував тут разом із джаз-оркестром Миколи Голощапова авторську п'єсу «Summit», а «на біс» зіграв п'єсу для схожого на табакерку крихітного барабанчика з бубонцями.

Гідно був представлений у програмі концерту й джазовий вокал. Одесити радо вітали співачку з Києва Юлію Нельсон і студентку музичного факультету Одеського педагогічного університету імені Костянтина Ушинського Каролу Зерегу, яка прибула сюди на навчання із Еквадору.

Під час нинішнього Всесвітнього дня джазу був презентований і перший у світовій спільноті глобальний проект, заснований на сучасних комунікаційних можливостях інтернету й принципі джем-сейшена – «Майстер-Джем Фест». Його фінал відбудеться в Одесі 5-8 червня 2013 року. Тож одесити були і залишаються нерозлучними з джазом. Вони навіть сподіваються, що згодом їхнє місто буде назване столицею Міжнародного дня джазу.

**Сергій ГОРИЦВІТ
Фото автора**

Кожен учасник пройшов війну своєю тропою

Під час гітлерівської окупації було знищено і сплюндровано величезну кількість закладів культури України. Відповідно до спеціальної директиви Рейхміністра східних територій Розенберг створив спеціальні робочі групи «Україна» для вивезення культурних цінностей з окупованих територій. У Києві при міністерстві закордонних справ розміщувався батальйон СС спеціального призначення, який виконував каральні накази. Окупанти зруйнували 151 музей, вивезли близько 40 тис. унікальних експонатів, пограбували культурно-історичний заповідник Києво-Печерська лавра. Вивезено колекції зброї часів Запорозької Січі, нумізматычна колекція, стародруки й стародавні рукописи, золоті та срібні вироби. Ешелонами вивозилися до Німеччини цінне наукове обладнання, унікальні колекції, твори образотворчого мистецтва, безцінні культові реліквії тощо.

Знайдено понад 50 прізвиськ фронтників з Київського державного художнього інституту (нині Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури).

222 члени Національної спілки художників України мають бойові нагороди, серед них педагоги та студенти вузу. У Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури створено фотостенд «Вони захищали Вітчизну» учасників Великої Вітчизняної війни. Біля вузу, мов оберіг, стоїть меморіальний пам'ятник «Вічна слава героям викладачам та студентам КДХІ, які загинули в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років».

Художники завжди були вірним барометром важливих подій держави. Так сталося під час воєнних випробувань у роки Великої Вітчизняної війни, коли раптово змінилося життя багатонаціональної держави Радянський Союз, у колі якої була й Україна.

Ряди мужніх захисників вітчизни поповнилися педагогами й студентами Київського державного художнього інституту (нині Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури). Коли територія України була тимчасово окупована гітлерівськими військами, Київський та Харківський художні інститути довелося евакуювати до Самарканда. Але в роки війни ні на хвилину не припинялася творча діяльність викладачів по підготовці нових кадрів у галузі мистецтва. Готувалися творчі бригади, які виїжджали на передову фронтів, деякі працювали в тилу, воювали в партизанських загонах усіляко сприяючи перемозі. Бували художники і в бойових зонах, де робили замальовки для майбутніх тематичних полотен, виконували мапи фронтів, випускали стінні газети та бойові листки, агітаційні заклики тощо. Особливо ділянка було макетування. Потрібно було розмалювати військову техніку, аеродроми, місця дислокування бойових бригад так, аби ворог не зміг їх розпізнати з повітря. Не можна не оцінити важливість розклеєних плакатів, глибоких за змістом агітаційних листівок, сатиричних малюнків. Ними «озвучували» воєнні госпіталі, палатки, бліндажі, агітпункти, паркани та будинки, які збереглися. Це був свіжий подих від «своїх», моральна підтримка, голос правди й надії. Такі творчі доробки сприяли єднанню змученого народу, впливали на почуття єдності, надавали віри в перемогу, відновлювали силу до життя.

Усе для фронту, все для перемоги...

Після багаторічних пошуків було знайдено близько 50 фронтників з Київського державного художнього інституту. Серед них снайпер, Герой Радянського Союзу Людмила Павлюченко, Яків Приходько, Зоя Преданцева, Євген Кобитєв, Віктор Пузирков, Михайло Відлога, Володимир Дзюбенко, О. Суровцев, Олексій Нестеренко, Федір Кличко, майор Іван Макогон, полковник Іван Францев, майор Борис Борцов, сержант гвардії Олександр Ворона, рядовий Макар Вронський, старшина гвардії Василь Забашта та багато ін. Учасники Великої Вітчизняної війни Ірфан Шамсудінов, Василь

Бородай пройшли весь фронт від початку й до останнього дня.

В ексклюзивному інтерв'ю для газети «Культура і життя», ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, академік, президент Академії мистецтва України, народний художник України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка А. В. Чебикін розповів про труднощі, що довелося зазнати колективу вузу в період війни. Але події засвідчили про віру в перемогу та палке прагнення будувати щасливе майбутнє. Тимчасова окупація столиці фашистами змусила 6 серпня 1941 року частину колективу вузу переїхати до Харкова. Через деякий

В. Пузирьков «Чорноморці»

час понад 70 чоловік під керівництвом О. Буднікова були мобілізовані на будівництво оборонних споруд під Дніпропетровськом. Потім колектив був евакуйований до Саратова, а пізніше до Самарканда, де був приєднаний до Московського художнього інституту ім. В. І. Сурикова. До невеликої групи з 40 студентів та 8 педагогів приєднався демобілізований фронтник професор О. Сиротенко, серед студентів був і майбутній скульптор О. Ковальов.

У червні 1944 року завершилася реєвакуація інституту, і в жовтні цього року інститут відновив роботу під назвою Київський художній інститут. (За період війни вуз кілька разів змінював назву). Чимало студентів та педагогів не повернулися з фронту, а ті, що залишилися, спрямували свою діяльність на захист дипломів, створення нових змістовних творів.

Монумент загиблим (біля НАОМА)

О. Будніков з групою художників побував і на 1-му Українському фронті. Там була розпочата серія портретів учасників форсування Дніпра. 1/ «Київська правда» 18 липня 1944 р. Так історична та батальна теми стали провідними у творчості митця, в цьому ракурсі слід назвати картини «На землі Волгоградской», «Конец Рейха». Особливий вплив на людей мали плакати з супроводжуючими закликами «Отомсти!», «Убей гадину!», «Отстоим Родину!»

Випускник інституту Ф. Самусев написав картину «Подвиг сержанта Якова Приходька». Художник зобразив нерівний бій з фашистами, в якому Приходько протя-

героїзму робітничого класу країни прийнята творчість М. Деревуса, який, перебуваючи на Уралі, створив відому серію офортів і малюнків «Тагільський завод». Жвавий відгук громадськості дістали твори М. Глуценка, присвячені обороні Москви.

Так художники намагалися відповісти загальному всенародному заклику «Усе для фронту, все для перемоги!»

Творчість художника вимірюється співзвучністю з тим періодом, коли він жив і творив.

Період Великої Вітчизняної війни став важливою віхою для багатьох художників, мобілізованих на фронт. Змінилася лексика образотворчої мови художніх творів. Захист Батьківщини став головною темою українських митців. Митці жили прагненням визвольної боротьби, ідеями перемоги, самі брали участь у визвольній боротьбі. А побачене й пережите стало основою сюжетів, тем, образів, які відповідали найпотаємнішим, найдорожчим думкам і почуттям радянських людей – перемозі.

«У 1941–1945 роки найбільш розвинутими видами мистецтва були такі, які можна швидко миконати, розмножити та розповсюдити, словом, мобільні. До них відноситься плакат, сатиричний малюнок та «агітвікна». Це було дієве мистецтво, вкрай потрібне в той неспокійний час. Витвори мистецтва допомагали підтримати віру в народі, сприяти заклику до перемоги, оновлювати силу в боротьбі з фашистською навалою. Не можна переоцінити значимість малюнків зроблених безпосередньо у фронтових записниках, альбомах, щоденниках. Ці артефакти, створені з природи за воєнних умов, мають безцінне значення для майбутніх творчих задумів. Пізніше, уже в мирний час, художники використовували їх для створення батальних історичних картин, портретних доробків. Так формувалися складові художнього літопису героїчних часів визвольної боротьби», – поділився в розмові А. В. Чебикін.

Художників залучали до важливої справи – маскування важливих воєнних та промислових об'єктів, камуфлювання машин, польових аеродромів. Важливу роль у підтримці духу у прифронтових районах відігравали агітпоїзди. Їхнє оздоблення ґрунтувалося на документальному матеріалі. Чимало важливих переконливих фактів збереглися у фронтових записниках В. Бородай, І. Шишка, Г. Меліхова, В. Болдирева, В. Забашти,

гом одинадцяти годин один воював з німцями і знищив близько тридцяти солдатів ворога. Скульптор Н. Карбовська увіковічила героїчний вчинок Я. Приходька в монументі, який було встановлено 1963 року біля фасаду інституту.

Художник С. Єжирковський виконував гостросюжетні малюнки для фронтових газет «За перемогу!», «За Родину!», «Патриот Родины». Ескізи, створені безпосередньо на фронті, були під впливом напруги воєнних баталій і стали вагомим підґрунтям до майбутніх робіт художника.

Чимало яскравих творів зробили митці, які працювали в евакуації. Так, відомий живописець О. Шовкуненко створив цикл портретів видатних людей цього важкого періоду держави. У творах К. Трохименка відображено суворе життя країни в напружені воєнні роки. Темою трудового

У плеяді найвідоміших вітчизняних музикознавців, діяльність яких позначена широким творчим універсалізмом та відданістю високій ноті професіоналізму, особливе місце займає постать Володимира Ілліча Скуратовського.

Сфера його професійної діяльності вміщує не лише музичну педагогіку, яка вже тривалий час пов'язує митця з Дніпропетровською консерваторією ім. М. Глінки, але й представлена значним композиторським і поетичним доробком, яскравою театралью-режисерською, лекторською та концертмейстерською практикою.

Отримавши початкову музичну освіту у рідному Дніпропетровську (ДМШ № 1), Володимир Скуратовський продовжує навчання у Московському музичному училищі. Юнацька наполегливість і працьовитість, помножені на яскраві музичні здібності, дозволяють Володимирові вступити на теоретико-композиторський факультет Московської консерваторії ім. П. І. Чайковського, де й відбулось остаточне формування його творчої особистості під керівництвом таких професорів, як Є. М. Левашев, Ю. О. Фортунатов, Ю. В. Келдиш, Ю. М. Холопов, І. О. Барсова, А. І. Кандінський, Б. К. Алексєєв, А. С. Леман та ін.

Після закінчення навчання одразу розпочалась педагогічна діяльність – Красноярсський державний інститут мистецтв, Дніпродзержинське та Дніпропетровське музичні училища і, нарешті, Дніпропетровська консерваторія ім. М. Глінки.

Подвижник музикознавчої думки Дніпропетровщини

Володимир Скуратовський

Чималий досвід викладання таких дисциплін, як «Гармонія», «Поліфонія», «Аналіз музичних творів» став основою для написання В. Скуратовським навчального посібника «Задачі з гармонії» у двох частинах, створення ним у консерваторії гуртка музикознавчих проблем, організації в Дніпропетровську мистецтвознавчого дискусійного клубу.

Постійний учасник міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій, В. Скуратовський виступає не лише як доповідач, діяльний член організаційного комітету, ведучий секційних засідань, але й як активний полеміст, опонент.

Композиторський доробок митця характеризується поліжанровістю та використанням традиційних засобів музичної виразності. Особливої уваги заслуговують симфонічна сюїта «Погляд у минуле», п'ять поем для хору а capella на поезії Лесі Українки, вокальний цикл «Я повернувся додому» (10 пісень на слова Л. Філатова) та ін.

Великою просвітницько-виховного значення набула діяльність подружжя Володимира та Ольги Скуратовських в організованому ними музично-педагогічному проекті «Юна опера». Силами учнів Дніпропетровської ДМШ № 6 та студентів музичного училища були поставлені такі опери, як «Князь Ігор» О. П. Бородіна, «Ніч перед Різдом», «Снігурочка», «Садко», а нещодавно «Сказання о невидимом граде Китеже и деве Февронии» М. А. Римського-Корсакова. Можливість доторкнутись до шедеврів світової музичної культури у ранньому

віці, стати безпосереднім учасником музично-театралізованого дійства, на практиці пізнати морально-етичні основи буття, красу любові, благородність людських взаємовідносин має вирішальну роль у формуванні світогляду молодого покоління.

Особливе місце у творчому житті В. Скуратовського займає чи не щотижнева лекторська діяльність. Ведення концертів, фестивалів, творчих вечорів, музичних форумів з обов'язковим попереднім розкриттям художнього змісту музики, представленням найцінніших фактів із життя композитора, з історії народження творів у значній мірі покращує слухацьке сприйняття музичних композицій, що в цілому формує певну музикознавчу культуру, незмінним подвижником якої постає Володимир Ілліч Скуратовський.

У день Вашого 50-річчя з найщирішими побажаннями любові, душевного миру, здоров'я та нових мистецьких звершень Вас вітають учні, студенти, викладачі Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки та вся творча спільнота.

Ректорат Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки

«Нові імена» – це квиток на велику сцену

У Золотій залі Українського фонду культури зібралися лауреати й дипломанти чергового Всеукраїнського конкурсу «Нові імена України» 2013.

– Цьогоріч ми підводимо підсумки конкурсу й віншуємо переможців саме в той день, коли 27 років тому сталося непоправне горе – чорнобильська трагедія, – сказав Борис Олійник, голова правління Українського фонду культури, Герой України.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять героїв-чорнобильців.

– Цей конкурс унікальний, – підкреслює у своєму виступі Світлана Глух, народна артистка України, професор Національної музичної академії України

Диплом лауреата з рук Бориса Олійника отримує Ірина Мелешко, юна ткаля з Кіровограда

Євген Макаренко разом із викладачем Галиною Спиридоновою радіють перемозі

Діана Дударчик, вокалістка Баранівської школи мистецтв, що на Житомирщині

ім. П. І. Чайковського. Координатор програми «Нові імена України». – Наші діти їздять на гастролі не тільки по Україні, а й далеко за її межі. «Нові імена України» – це квиток на велику сцену.

– Сьогодні немає переможених, – наголошує Борис Олійник. – Усі діти щедро обдаровані. Повірте, що нелегко було вислухати понад сотню музикантів та вокалістів. Цьогоріч у нас 30 лауреатів серед музикантів та вокалістів, десять художників та один поет! 45 учасників відзначені дипломами. Чи не найважче завдання випало на Дмитра Янка, мого першого заступника. Йому на допомогу приходили Каріна Кравець, Віктор Женченко.

Один за одним виходять за нагородами переможці.

– Сьогодні я втретє стала лауреатом у Всеукраїнському огляді-конкурсі «Нові імена України» в номінації «Образотворче мистецтво», – ділиться враженнями Ірина Мелешко з Кіровограда. – І все це завдяки моєму викладачеві Олександрі Пренко, заслуженому майстру України, відміннику освіти. Я відвідую Кіровоградський центр дитячої та юнацької творчості, займаюся ткацтвом. Олександра Іванівна – чудовий педагог, прекрасна майстриня. Прагну досягти її рівня!

Ірина створює серії неповторних робіт – гобеленів та

планує у майбутньому присвятити себе роботі з дітьми та молоддю. На конкурс вона представила 20 гобеленів.

Євген Макаренко – киянин. Уперше цього року на конкурс він представив свою кераміку. Звісно, не обійшлося без талановитого викладача Галини Спиридонової, керівника народного колективу «Кераміка». Вона, до речі, очолює дитячий оздоровчо-екологічний центр Оболонського району.

Біля його композицій із кераміки затримуються глядачі. Та й як можуть залишити байдужим «Щедрий вечір» чи «Бачили очі, що вибирали». Євген тонко й колоритно передає образи українців.

– Сьогодні я повірив у перемогу й майбутнє, – говорить Євген. – Вперше представив роботи і став лауреатом! У цьому, насамперед, завдячую мамі Валентині за підтримку та викладачеві Галині Павлівні за майстерність та науку.

Щасливі, усміхнені, впевнені в собі й завтрашньому дні юні таланти раділи заслуженій перемозі та визнанню, обіймалися, обмінювалися адресами. Дзвінко лунала українська пісня. Це чудово, що вони мають підтримку. Побільше б подібних конкурсів, щедрих меценатів, які вірять у майбутнє України.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

«Солов'ї, солов'ї»

Так називається дебют молодого режисера про прояви гуманізму та ціну перегинів у воєнний час.

Ігровий фільм режисера Андрія Рожена готовий на більш як на 90% і буде показаний у липні на Одеському міжнародному кінофестивалі. Драма заснована на реальних подіях Великої Вітчизняної, що сталися з військовими однієї радянської частини у Румунії.

Сценарій короткометражної стрічки удостоєний призу Всеукраїнської сценарної премії «Коронація слова». Його автор, кіндраматург Олександр Рожен розповів:

«Ця історія трапилася в районі Чернівців, що знаходилися тоді під фашистською Румунією. Хлопчик приносить у село звістку про

Режисер Андрій Рожен розводить мізансцену

наближення радянських. Перелякані люди ховаються, але солдати виявляються добрими, навіть надають меддопомогу хворим, тому, зрештою, місцеве населення

чудово їх приймає, пригощаючи різними стравами. Однак виходить наказ Сталіна про боротьбу з мародерством на чужій території (радянські війська не повинні згнатьбити

честь радянського солдата). Його неправильно зрозуміли, солдатів, які взяли подарунки, визнали мародерами...»

Що далі – продюсер Філіп Рожен попросив не говорити, – буде нецікаво дивитися!

Фільм виграв пітчінг Держкіно й фінансується державою. Знімали на околиці Києва у Національному музеї народної архітектури та побуту України, у ролях Тетяна Міхіна, Дмитро Завадський, Олег Примогонов.

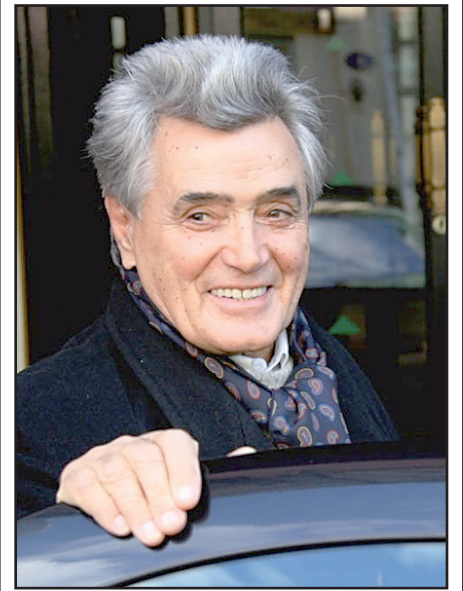
«У фільму була й інша назва – на кшталт «Європа дивиться на нас». Зараз ми теж озиремося, що скаже Європа...» – міркує сценарист. Очевидно, що фільм не залишить байдужими сучасників, адже він про прояви гуманізму, незважаючи на ідеологію і нелюдські умови воєнного часу. Він про те, що люди завжди можуть знайти спільну мову один з одним, і про драматичні наслідки фатальних помилок.

Помер видатний український кінорежисер Микола Павлович МАЩЕНКО

2 травня 2013 року пішов з життя Микола Павлович Мащенко (12 січня 1929 р.) – видатний український кінорежисер, організатор кіносправи, талановитий педагог, письменник.

Метр українського кіно. Він постійно перебував в активних пошуках, сміливих експериментах. За 50 років мистецької діяльності Микола Мащенко створив понад 20 кінофільмів, виховав плеяду талановитої творчої молоді.

Серед кіноробіт Майстра найбільш відомі глядачам: «Як гартувалась сталь» (1973), «Овід» (1980).

Микола Петрович Мащенко – лауреат Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка і Державної премії України імені Олександра Довженка; народний артист України, професор Національної академії мистецтв України.

Микола Мащенко – автор художніх книжок «Зоря для матері», «Мамо, рідна, єдина...», «Вся краса землі», поетичної збірки «Рими» тощо. 2003 року вийшла збірка вибраних творів «Ви бачили, як плаче птах...», 2005 – «Остання атака», 2006 – «Василь Земляк в усмішках Миколи Мащенко». У Національному театрі російської драми ім. Лесі Українки поставив п'єсу А. Портеса «Будинок, де все шкереберть».

Трудову діяльність талановитий режисер розпочав у 1957 році на Київській кіностудії художніх фільмів. З 1989 до 2004 рр. був генеральним директором Київської кіностудії ім. О. Довженка.

Міністр культури Леонід Новохатько висловлює співчуття у зв'язку зі смертю Миколи Мащенко, українського кінорежисера, сценариста, письменника, народного артиста України.

«Вже багато років збираю книгу «Мамо, рідна, єдина...» Миколи Мащенко, подаровану мені із написаними автором теплими словами. Важко зрозуміти, що з нами більше немає Миколи Павловича – талановитого режисера і письменника, чудового педагога і організатора, прекрасної людини.

Творчий максималізм, запальний вогонь душі – характерні риси особистості майстра – завжди будуть жити з нами. Вони будуть жити на екрані, в літературних творах, занурюючи нас у світ незабутнього Миколи Мащенко.»

Сторінку підготувала Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

Прес-служба МК

Відмінність у світосприйнятті між «батьками» і «дітьми» спричинила на VI (XII) з'їзді Національної спілки кінематографістів України бурхливі дебати.

Промовці, забуваючи про предмет виступу – обговорення та оцінку роботи правління, емоційно висловлювали свої «за» та «проти» роботам молодих кінематографістів. Але все по порядку.

В попередньому номері «КіЖ» інформувала про виступ міністра культури України Леоніда Новохатька на з'їзді та участь інших почесних гостей. Отож, перейдемо до звіту про діяльність вищого виконавчого органу Спілки в період між з'їздами упродовж 2009–2013 років, який прокоментував голова правління НСКУ Сергій Тримбач. Документ є у спецвипуску № 1 інформбулетеня НСКУ (березень–квітень 2013). Прозвучав і звіт контрольно-ревізійної комісії.

З'ясувалося, що чотири не легкі для кінематографа роки все ж відзначені позитивними зрушеннями. Їх принесло, наприклад, запровадження комісії регламенту та етики, лабораторії розвитку, молодіжної політики тощо, завдяки яким покращилось програмування подій у столичному Будинку кіно НСКУ, проводилися конкурс сценарних ідей, майстер-класи для молоді, покази фільмів дебютантів та було розроблено програму організації спілкою конкурсу дебютів. А почалося із перезавантаження – на всіх поверхах Будинку кіно проходили мистецькі акції, які вигадав і реалізував голова лабораторії, режисер Дмитро Томашпольський. Молодь охоче стала відвідувати Спілку та реанімувала організацію молодих кінематографістів, яку очолював 27-річний режисер Руслан Батицький.

Різни – тому сильні

Розвивалася міжнародна діяльність (у Будинку кіно демонструються найкращі іноземні фільми, особливо французькі чи аргентинські стрічки), відновилася напівзабута практика співпраці з кінематографістами пострадянських держав. Успіх мала ретроспектива литовських фільмів у нас і наших у Вільнюсі, звичними стали прем'єри російських стрічок і покази найкращих фільмів сучасного кіноекрана.

Виправдало себе створення ради спільчанських відділень і осередків, які добре працюють у Херсоні, Дніпропетровську, Чернівцях тощо. Кримчани запропонували програму вдосконалення інфраструктури, що сприятиме розвитку кінокультури на півострові, а на Буковині проводиться кінофестиваль пам'яті Івана Миколайчука.

Засновано всеукраїнську громадську організацію з колективного управління авторськими правами в аудіовізуальній сфері «Сінема» та проведено справедливий розподіл авторської винагороди, отриманої від кабельної трансляції.

В Будинку кіно оновлено малий зал, відремонтовано фасад та прилеглу територію. Сергій

Тримбач подякував за співпрацю генеральному директору закладу Сергію Гречанівському та його колегам. Завдяки створеній особливій атмосфері цим локаціям залишаються вірними міжнародні кінофестивалі Docudays та «Крок».

Сергій Тримбач зупинився і на проблемах, назвавши однією з них конфлікт поколінь, який спостерігається у поглядах деяких поважних кінематографістів на роботи дебютантів. В епіцентрі – альманах короткометражних стрічок «Україно, гудбай» з установкою на критичний погляд на українські сьогоденні реалії. «Мабуть, це природно, що світотглядні установки різних поколінь є відмінними, неприродною для мене є нетерпимість до цих стрічок та ще й у формі звернення до вищих інстанцій, що провокує зворотну нетерпимість молодших», – сказав голова правління Спілки, але, на жаль, не запобіг цими словами дискусії із безкомпромисними висловлюваннями.

Емоційно обговорювали також альманах короткометражних фільмів «Мудаци. Арабески», який називають присвяченим епідемії соціокультурного нігілізму, що охопила українське суспільство.

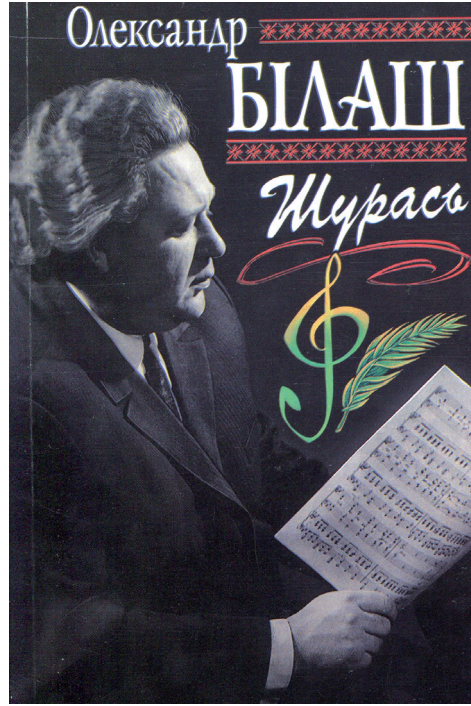
На VI (XII) з'їзді Національної спілки кінематографістів України

«Від дня народження і до...»

Уривки з автобіографічної поеми Олександра Білаша «Шурась»

Від дня народження і до...
Усе, що пам'ять пам'ята –
Вертається в своє гніздо,
Як птаха з вирію верта.
Пливуть роки серед ріки
І чайками летять літа.
І час каміння і грудки
З прожитого життя зміта.
Щоб чистою лишалась путь –
Хай світяться в душі огні,
Якщо захочеш повернуть
Свій погляд у минулі дні.
Я ще до того, як прийти у світ –
Немало мамі крові зіпсував...
Бо довго їй не стукав у живіт –
Ледачим був і дуже довго спав...
Та як прокинувся – зразу ж народивсь
Весною, ледь проклюнулась трава.
І вдень, і вніч кричати заходивсь –
Уже відстоював свої права...
.....
Багато ще чого затамив
У ті рожеві дні весни.
Пісень співать навчивсь від мами,
Від батька – одягати штани.
І перші букви так ліпити,
Щоб з них виходили слова.
Нелегко це було робити,
Не раз боліла голова.
Але наука в ліс не йде...
Хоч як там голова гуде
.....
Коли розіб'єш ноги до крові
І чорний піт зависне на брові.
Іди, хлопчино, вперто і зятято,
І прийде й на твоє подвір'я свято.
І я ішов, і віника знайшов,
І заходивсь на ньому грати...
Почав уявні струни рвати
І якось так було у раж зайшов,
Що ледве зупинила мати.

Та я триндикав і музикував –
Ледь язика собі не відірвав...
І ось настав той пам'ятний момент –
З'явився справжній мій музичний
інструмент.
Зробив його відомий у селі музикант.
Приніс, сказав батькам: «Нехай цигика»...
Малесенька гармонійка на три баси –
Ніколи ти мені збрехати не даси
.....
Спочатку вдома з батьком мудрував,
Щось на льоту ковтав, а щось жував.
Та як би важко не було – учився.
Від жадності, бувало, що й давився...
Читав газети і гортав книжки.
Бувало, грали в шлунку «марш» кишки.
Та я на голод вперто не зважав,
Бо в душу глибоко прочитане саджав.
А як відчув, що в ній розцвів квітник –
Я диверсантом в перший клас проник...
Та радість передчасною була:
Як з'ясувалося, «бомага» підвела,
Що метрикою ще і досі зветься,
В якій мій день народження пасеться.
Сказали батькові, що я ще замалий.
Та я такий упертий був і злий,
Що ні директор, ні учителі –
Ніхто не міг мене утримати в селі,
Щоб я до школи з друзями не йшов.
Хоч я молодшим був за них на рік,
Та разом стільки стерли підшов,
Що значення не мав між нами вік.
Я кожний день приходив і під класом
Сидів і скиглив то альтом, то басом,
Аж доки не довів учителів до сказу
І не діждався із райвно наказу:
Зарахувати Олександра Білаша
У перший «А».
.....
Та раптом серед літа, як із неба сніг –
Посипались горохом чорні бомби...

Усе живе вбивали і збивали з ніг,
Що не сховалося у нори-катакомби.
До хрипоти кричали кози на припоні,
Конало збите кулями зело,
Ревли корови та іржали коні –
Кричало перелякане село...
У полі, недалечко за селом,
Горів, як смолоскип, аеродром.
Одинадцять двокрилих літаків,
Прошитих кулями з усіх боків
(Не встигли відірватись від землі),
Диміли й дотлівали у золі...
Так почалась для нас страшна війна,
Яку ми бачили на власні очі.
Світилися од фугасів темні ночі,
А білий день був чорним, як мана.
І покотилися дні за днями,
Неначе дині з кавунами,
Ховаючись у торби і мішки.
Натомлюючись до нестями,
Бурлакували наші мами
Степами і полями навпрошки.
.....
Ми худі були, але зятяті,
Жили наші, як дроті, гули.
Не цурались в лузі сіножаті,
В полі плуг тягали, як воли.
Прийшла пора для братії
Віддати свої симпатії
Дівчаткам, що припали до душі...
Хлоп'ята так півнилися –
Бувало, навіть билися,
Звивались на підлозі, як вужі.
.....
І я задумуватись теж почав,
Коли у рідній «погорілій» школі
Премудрості ази вивчав,
Скорившись учнівській долі.
Несміле слово у моїй душі жило,
Росло і потихеньку визрівало.
Відчувши, що душі йому замало,
Із неї вилетіло, стало на крило
І першим чистим віршем зазвучало...
Так відбулось моє людське начало,
Що в світ мене красивий привело.
.....
Як кажуть: на круги своя –
До музики вернувся знову я.
І з того часу і понині
У мене є лиш дві богині –
Це Музика й Поезія.
Мелодія мене навіки полонила...
Ховаючись у різних інструментах,
Вона мене дражнила і манила,
Щоб я ходив у неї в асистентах.
І я погодився – чого гріха таїти,
Бо запалився нею і почав горіти,

І поміняв чорнильницю-невиливайку
Із олівцями й ручками... на балалайку.
Тямущий був – навчився швидко грати,
Та скоро всілася мені межі коліна
Із медіатором новенька мандоліна.
Як з'ясувалося – вона мені не пара.
І появилася розрадниця – гітара.
Ми дуже довго з нею говорили,
Аж доки власну пісню не створили.
Та заступила світ мені гармошка,
Двохрядка справжня – не на три баси.
Вона була для мене, як ворожка,
Що все, щоб погадала, віддаси.
І я носив усе, що міг, із хати,
Сусіду-карлику – володарю міхів.
За те, щоби мені на ній пограти,
Я міг на душу взяти сто грівів...
Та як набігався до несхочу
І втамував душевну спрагу –
Акордеон по радіо почув...
І вклав усю свою відвагу
В прохання до своїх батьків –
Купити мені його за всяку ціну...
Так ніби я підклав їм в хату міну
Й гранатами обклав з усіх боків –
Така була реакція спочатку.
Оговтавшись, першим мовив татко:
«А гроші в тебе, любий синку, є?»
«Нехай корову мати продає».
– «А що, й продам, нехай дитина грає,
Якщо, звичайно, хист до цього має», –
Сказала мама й ніжно обняла,
А батько тільки хитро посміхнувся...
Та я від щастя ледь не задихнувся,
Бо знав уже – моя взяла.
А через місяць із Полтави,
Як поросятко у мішку –
Акордеон на три октави
В футлярі – чорним козушку –
Внесли й поставили у хату.
Спасибі, рідні мамо й тату,
За Вашу ласку й доброту,
За витримку і розуміння
Мого музичного горіння –
Всього життя мого мету.
Я вже не Шура був і не Шурко,
З'явилась інша в мене іпостась.
Для мене це було, як душ шарко, –
Мене бабуня кликала – Шурась!
.....
Як кинь у зиму без підків –
Я навмання в життя побрів.
Хіба ж я знав, що є закони,
Які по-різному звучать –
Одні на варті, як кордони,
А інші дишлами стирчать...
Як я не борсавсь, не боровся,
На перше дишло напоровся –
В училище не прийняли...
В директора вистачило духу
Сказати, що я не маю слуху...
І прізвище моє зняли,
А місце хтось зайняв безвухий...
В село я повертатися не міг.
Бо що б сказав, ступивши на поріг? –
І хоч сльоза моя була гірка,
Не міг очей позичити в Сірка,
Рвонув за правдою в столицю –
Престольний Київ на Дніпрі.
Там Володимир на горі
Стоїть, затиснув хрест в правицю.
.....
Здавалось би, закінчилась надія.
Збирались чорні думи над чолом.
І вперше промайнула ностальгія
За необачно кинутим селом.
Та я б тоді не був самим собою,
Щоб не злетів з пораненим крилом.
Я йшов на прю із власною судьбою,
Я в музику ломився напролом...
І все-таки фортуна повернулася
До мене інтригуючим лицем.
І доля моя, виспавшись, проснулася,
Щоб я не животів живим мерцем.
Музична школа імені Косенка
Вечірньою для молоді була.
Вона мене – заблудного босенка,
В свої обійми широко прийняла.

Дует. З онукою Олександром

.....
 Акордеон – моя відкрита рана,
 Та довелося звернутись до баяна –
 І я свій опір внутрішній здолав,
 І вальсами Шопена і Дюрана
 Комісію приймальню здивував.
 Мене взяли на другий курс одразу
 В училище найстарше в Україні.
 І я пробачив, і забув образу
 Полтавцям, що лишилися, як тіні,
 В моїм житті, що набирало силу.
 Я тіням швидко викопав могилу
 У пам'яті своїй і поховав...
 Я в музиці вмирав і оживав.
 І це побачили, і оцінили
 Мої довічні мудрі вчителі.
 Вони мене на музиці женили,
 Яка мене тримала на крилі.

 Одне сказати, а зовсім інше – діло.
 Ох, нелегка була моя потуга.
 Дерев'яніли пальці, нило тіло,
 Коли я пер свого важкого плуга.
 Дубровський Віктор, старший лейтенант,
 Після війни училище очолив.
 Він всім талановитим благоволив
 Тому, що й сам від Бога був, талант.
 Я – дипломант. Четвертий курс кінчаю.
 Не віряться – живу неначе в сні...
 Молюсь на нього й досі день при дні,
 Й своїми нагородами вінчаю
 Свого рятівника, свого Месію,
 Який приходить раз лиш на віку,
 Щоб у людській душі добро посіять
 І непомітно канути в ріку...

 Мені консерваторія світила,
 Як ні одне із зоряних світил.
 І не було так на світі сил, –
 Хіба що смерть... і та б не зупинила...
 Мене в дорогу пісня поманила,
 Яку я в Спілку композиторів послав.
 Душа моя тоді лиш вгомонила,
 Коли хтось з референтів відповідь
 прислав.
 Та відповідь була і тепла, й мила –
 Мене хвалили за мелодію ясну.
 Я чув, як тихо виростили крила,
 Щоб відшукати в небі пісню голосну...

 І почались щоденні творчі муки.
 У кожного вони були свої.
 Не раз бувало опускались руки,
 Аж доки не побачив я її...
 Струнка, як молоденька тополінка,
 Заплетена калачиком коса.
 Легесенько летіла, як хмаринка,
 З очима, що були, мов небеса.
 Мені від захвату перехопило дух,
 Такого ще зі мною не бувало.
 Мене по голові немов огрів обух,
 А серце, ніби зупинилось – стало.
 Та доки я себе опанував –
 Розтанула хмаринка в коридорі,
 Зайшла в одну з якихсь аудиторій,
 А я продовжував ловити гав.
 Тепер ще одна з'явилась в мене мука –
 Не тільки творча, а й кохання розцвіло.
 Була солодкою і та, і та принука,
 З тією й другою – всього було...

 А час ішов. Мережив дні за днями.
 Закоханий в Ларису до нестями,
 Я час на білі й чорні дні ділив,
 У Господа вимолював – молив,
 Щоб не довів мене до мелодрами.
 В житті, як в морі – є приплив, відплив,
 Є дуже тихі дні, а є з вітрами.
 Я стільки цигарок перепалив,
 Чекаючи на неї вечорами,
 Що міг з недопалків насипати курган
 І поховати в нім свою надію.
 Та я знайшов серйозну протидію
 (І зазвучав в душі моїй орган),
 Я перестав, як тать, ходити за нею,
 Проходив мимо і не помічав...
 Хоч відчай у душі моїй кричав,
 Та я байдужістю вкривався, як бронєю.

Народжується пісня. Олександр Білаш, Дмитро Павличко і квіртет «Явір»

І тактика моя перемогла.
 Здалося, час свій уповільнив біг.
 Я переміг –
 Діждався від Коханой посла...
 Вона мене уперше запросила,
 Щоб я прийшов до неї на поріг.
 Моє кохання піднялось на крила
 І вибрало одну із ста доріг,
 Що й досі нею бігаю й літаю.
 І як би не манили манівці...
 Мораль одну і досі сповідаю,
 Тримаючи, як меч, хреста в руці.
 Я повертаюся назад до будніх днів,
 Які від мене зараз так далеко...
 Мені ще довго треба йти до «Ясенів»,
 Щоб там «Лелеченьок» підслухать
 клекіт...

 Понад усе – САМОКОНТРОЛЬ!
 Після такого відкриття
 Поменшало моїх творінь,
 Не стало творчого сміття –
 Прийшла пора прозорінь...
 Помер старий стереотип,
 Який до мене так прилип,
 Що ледве відірвав від тіла.
 Я ніби знову народивсь
 І вже по-іншому трудивсь,
 І ставився до діла.
 До похвальби не прислухавсь,
 Хоча й не дуже ухилився,
 Якщо мене хвалили.
 Від панегіриків ховався
 (Принаймні щиро намагавсь),
 Коли їх гучно вили...
 Життя ріка текла й тече,
 Незроблене – вогнем пече.
 Все ближче до могили...
 Так хочеться знайти плече,
 Яке від мене не втече,
 Коли забракне сили.
 Рої розбурханих думок

Не хочуть лізти під замок,
 Їм подавай свободу...
 Вона ж – легесенький димок
 Зникати любить під шумок,
 Коли із неї роблять моду...
 Отак наговорившись з думками,
 Не раз доводячи себе до сліз,
 В нового воза власними руками
 Запрігся й далі сам себе повіз.
 Дороги в мене різними були:
 Такі, що знали їх колись давно воли
 Й не раз копитили козацькі коні,
 Що не були ніколи на припоні...

 Люблю цей світ у будь-якій прояві –
 З комедіями й драмами в житті.
 Мене ніхто не зіб'є вже з путі,
 Який верстаю у ганьбі і славі.
 Таким я став, таким я є.
 У цьому все єство моє.
 Я вже нікуди не спішу
 І не грішу...
 А головне, що зрозумів, –
 В мистецтві не бува кумів...
 Якщо митець їх заведе –
 Він пропаде...
 Не як людина, як творець,
 Для справжнього мистецтва – мрець,
 Зате для грошей – калита.
 Ох, суєта...

 Мене б у цьому світі не було,
 І я не зміг би до життя пробитись,
 Як пробивається із зернятка стебло.
 Поезія і музика – дві сили,
 Які мене усе життя носили.
 Хвалити Бога, й досі ще несуть...
 Але не в цьому суть,
 А в тому, що потужний цей тандем
 Вас може тихо привести в Едем
 Або із гуркотом у пекло кинуть,
 Де грішники і праведники гинуть.

Я вільний раб! І хай вас не дивує,
 Що це словосполучення існує.
 Воно для мене – більше, ніж закон,
 Воно моє життя і скон.

 Мене до Спілки довго не приймали,
 І я, ображений на світ, мовчав.
 Бо з огляду на те, що люди знали –
 (Не раз по радіо звучав)...
 Не брали до коша, хоч ти умри,
 та й годі,
 Щось, видно, не подобалось в мені.
 Були тоді авангардисти в моді,
 Які сиділи на абстрактному коні...
 Спішили дні, і я не спав –
 Дорогу в Спілку протоптав.
 І вивчивши її устав –
 Я повноправним членом став,
 А згодом був секретарем,
 Заступником і головою.
 І не давав мені покою
 Наш композиторський гарем...

 Довірили, обрали,
 Погодився – мовчи.
 Хотілось в генерали? –
 Командуй, не кричи,
 Не нарікай на долю,
 Люби свою неволю
 І разом з нею ворогів люби...
 І не чекай підмоги –
 Бери у руки ноги
 Й тікай від знахабнілої юрби.

 Говорять: кожному своє
 Секунду кожну і хвилину,
 Немов легеньку павутину,
 Життя з днів і років снує.
 Але вона міцна, як пута,
 Буває так тебе обплута,
 Що розірвати не стачить сили
 Від перших днів аж до могили.
 Побувши в банці з павуками
 І різнобарвними жуками –
 Я чудом вирвався від них.
 Але в душі й на тілі рани,
 Як у старого ветерана,
 Лишилися від лап брудних.
 Були віражі –
 На грані межі...
 Знахідки толу –
 На грані фолу...
 Ходіння по лезу і бритви, й ножа...
 І зустріч з гадюкою замість вужа...
 Всього не розкажеш та й пам'ять не та...
 Не раз заганяли мене до кута,
 Ставили сіті на мене і верші,
 Кожного разу, здавалося, вперше.
 Як унікав я щоразу біди?
 Господи, змилуйся й далі веди...
 Прийшла пора зневіри і вагання –
 Між сумнівом і вірою змагання.
 І я молюся, і прошу: дай, Боже,
 Нехай востаннє віра переможе.
 Без неї ще не виживав ніхто,
 Без неї в'януть мрії і надії,
 Без неї не живуть навіть повії,
 Сідаючи в зупинене авто...
 Я чую, як вона в мені росте,
 Немов весною повільно прибуває.
 Я чую, як вона в мені співає
 І слово родить не пусте.
 Я ще живу, я ще живий,
 І поступ мій ще не кривий,
 І думка гостра і пряма.
 Дарма, що намела зима
 На голову і скроні снігу –
 Я ще не кинув вищу лігу.
 І хай я вже не той гравець...
 Та грі мої ще не кінець.
 Дорога була нелегка і тяжка.
 Спочатку для Шури, а потім – Сашка.
 То бігла в долину, то вгору вилась –
 Не загубивсь у дорозі Шурась...
 Обласканий сонцем, умитий дощем –
 Він став Олександром Івановичем.

Під час отримання Державної премії України імені Т. Г. Шевченка

